

Gemeente
Altena

Actieplan Corona Altena

Effecten van de coronacrisis en middellange termijn aanpak

Uitgangspunten, maatregelen en doelgroepen – juni 2020

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Feiten en cijfers over de coronacrisis in Altena.....	4
2.1	Effecten tot nu toe	4
2.2	Eerste pakket financiële noodmaatregelen en regelingen tot nu toe	6
2.3	Financiële maatregelen gemeente Altena	8
2.4	Verwachte economische effecten voor de toekomst	8
2.5	Anderhalvemetermaatschappij	9
3.	Actuele stand van zaken	11
3.1	Routekaart	11
3.2	Tweede pakket Rijksregelingen	12
3.3	Compensatiepakket medeoverheden coronacrisis	12
4.	Uitgangpunten voor de middellange termijn	14
5.	Algemene maatregelen middellange termijn.....	16
5.1	Gemeente als inner van gemeentelijke heffingen	16
5.2	Gemeente als subsidieverlener	17
5.3	Gemeente als verhuurder van vastgoed	18
5.4	Gemeente als opdrachtgever	19
5.5	Gemeente als leverancier van diensten	19
6.	Sectorspecifieke maatregelen	21
6.1	Sport en evenementen	21
6.2	Sociaal maatschappelijk en zorg	24
6.3	Dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties	28
6.4	Cultuur	29
6.5	Bedrijven.....	30
6.6	Onderwijs, kinderopvang en noodopvang	33
6.7	Participatie en armoedebestrijding	35
7.	Financiën.....	37
7.1	Kosten van de maatregelen.....	37
7.2	Inzet en kosten ambtelijke organisatie	38

1. Inleiding

De komst van het Covid-19 virus heeft in Nederland en ook Altena geleid tot een crisis die we sinds de Tweede Wereldoorlog niet meer hebben meegemaakt. Het virus is in eerste plaats een gevaar van voor ons grootste goed: onze gezondheid. Helaas heeft het coronavirus in Altena er toe geleid dat mensen ziek werden en in het ziekenhuis of zelfs op de IC belandden. Een aantal mensen is zelfs overleden aan het virus.

Een lockdown was nodig om het virus onder controle te krijgen en de druk op de gezondheidszorg te verminderen. Deze lockdown heeft echter diepe sporen nagelaten in alle onderdelen van onze samenleving. Kwetsbare inwoners konden niet meer worden bezocht door hun dierbaren en raakten soms in isolement, bedrijven, scholen en instellingen moesten noodgedwongen de deuren sluiten, verjaardagen en eindexamenfeesten konden niet worden gevierd en het zo bloeiende verenigingsleven kwam stil te liggen. Iedereen is daarmee wel op een of andere manier geraakt door het coronavirus.

Gelukkig wordt het virus momenteel veel minder actief en wordt de lockdown beetje bij beetje opgeheven.

De gemeente Altena heeft de afgelopen maanden niet stilgezeten. De afgelopen maanden is hard gewerkt en hebben wij korte lijnen gehouden met onze partners in de zorg, het onderwijs, de cultuursector, het verenigingsleven en de bedrijven en instellingen. Gezamenlijk met hen hebben we gezocht naar oplossingen en maatregelen genomen om de samenleving zo goed en zo kwaad mogelijk door te laten draaien tijdens de lockdown. Ook het Rijk heeft gelukkig snel maatregelen genomen om tegemoet te komen aan de ergste nood.

Ook de komende maanden zijn de problemen nog niet opgelost. Bedrijven en instellingen in Altena moeten zoeken naar mogelijkheden om invulling te geven aan de anderhalvemetermaatschappij, want een nieuwe uitbraak van het Covid-19 virus ligt op de loer. Dat vraagt om samenwerking en inventiviteit van verenigingen, bedrijven, instellingen en andere samenwerkingspartners, want de gemeente Altena kan de problemen zeker niet alleen oplossen. Daarvoor zijn de effecten van de coronacrisis te ingrijpend.

In dit document wordt ingegaan op de effecten van het coronavirus en de lockdown op alle onderdelen van de maatschappij van Altena. We geven per onderdeel aan welke uitgangspunten we willen hanteren om gezamenlijk met onze partners uit de crisis te komen. Ook geven we aan welke maatregelen het Rijk heeft genomen, welke maatregelen we zelf hebben genomen en wat we voor de komende maanden willen doen.

We gaan daarbij uit van de verschillende rollen die de gemeente heeft: inner van belastingen, subsidieverlener, verhuurder van vastgoed, opdrachtgever en leverancier van diensten. Daarnaast gaan we in op de specifieke effecten en maatregelen op de verschillende domeinen: sport en evenementen, sociaal maatschappelijk en zorg, dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties, cultuur, bedrijven, onderwijs, kinderopvang en noodopvang en participatie en armoedebestrijding.

2. Feiten en cijfers over de coronacrisis in Altena

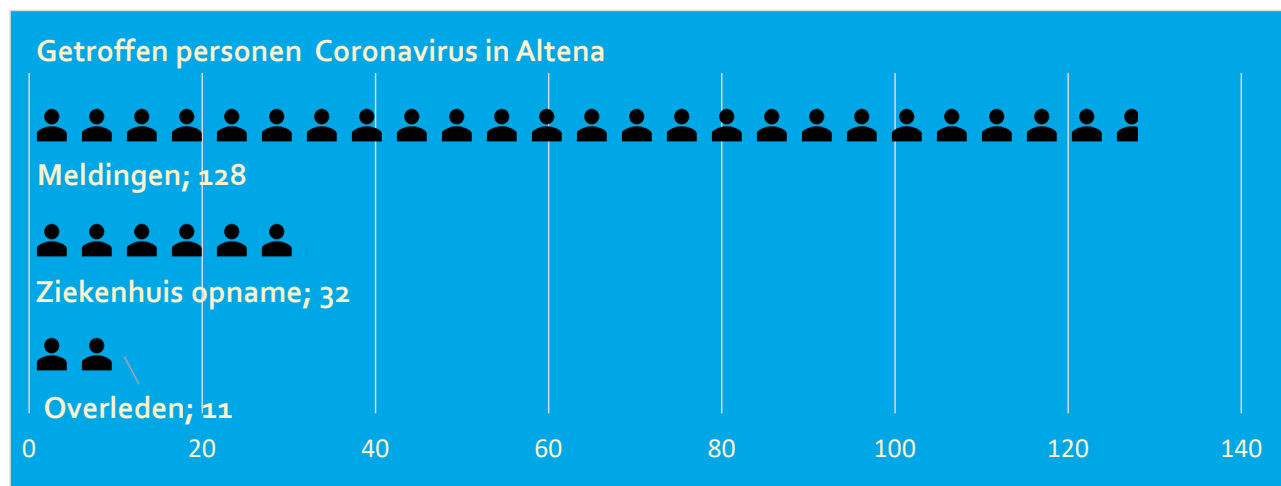
2.1 Effecten tot nu toe

Op 27 februari 2020 werd de eerste Corona patiënt in Nederland gemeld. Begin juni zijn er inmiddels landelijk bijna 48.000 mensen gemeld die het virus hebben gehad. In werkelijkheid zijn al veel meer mensen besmet geweest met het virus en heeft de overheid maatregelen genomen om een steeds snellere uitbraak te voorkomen.

Mensen getroffen door het coronavirus in Altena

In de eerste plaats is Covid-19 een besmettelijke infectiezieke gebleken die een deel van onze inwoners heeft getroffen. Vanaf de uitbraak eind februari tot en met 9 juni jongleden zijn in Altena 128 inwoners bij het RIVM gemeld als besmet met het coronavirus, 32 inwoners waren zodanig ziek dat zij opgenomen zijn geweest in het ziekenhuis en helaas zijn 11 personen overleden als gevolg van besmetting met het Covid-19 virus. Omdat niet alle overlijdens worden meegeteld is dat aantal waarschijnlijk ook hoger. Het CBS meldt voor Altena dat over de weken 11 t/m 14 het aantal overlijdens dit jaar 30% tot 50% hoger liggen dan in dezelfde weken in voorgaande jaren.¹ Ook analyse van Bureau Louter laat zien dat in de weken 12 tot 19 van 2020 veel meer mensen zijn overleden in Altena dan in dezelfde periode in de voorbije jaren.

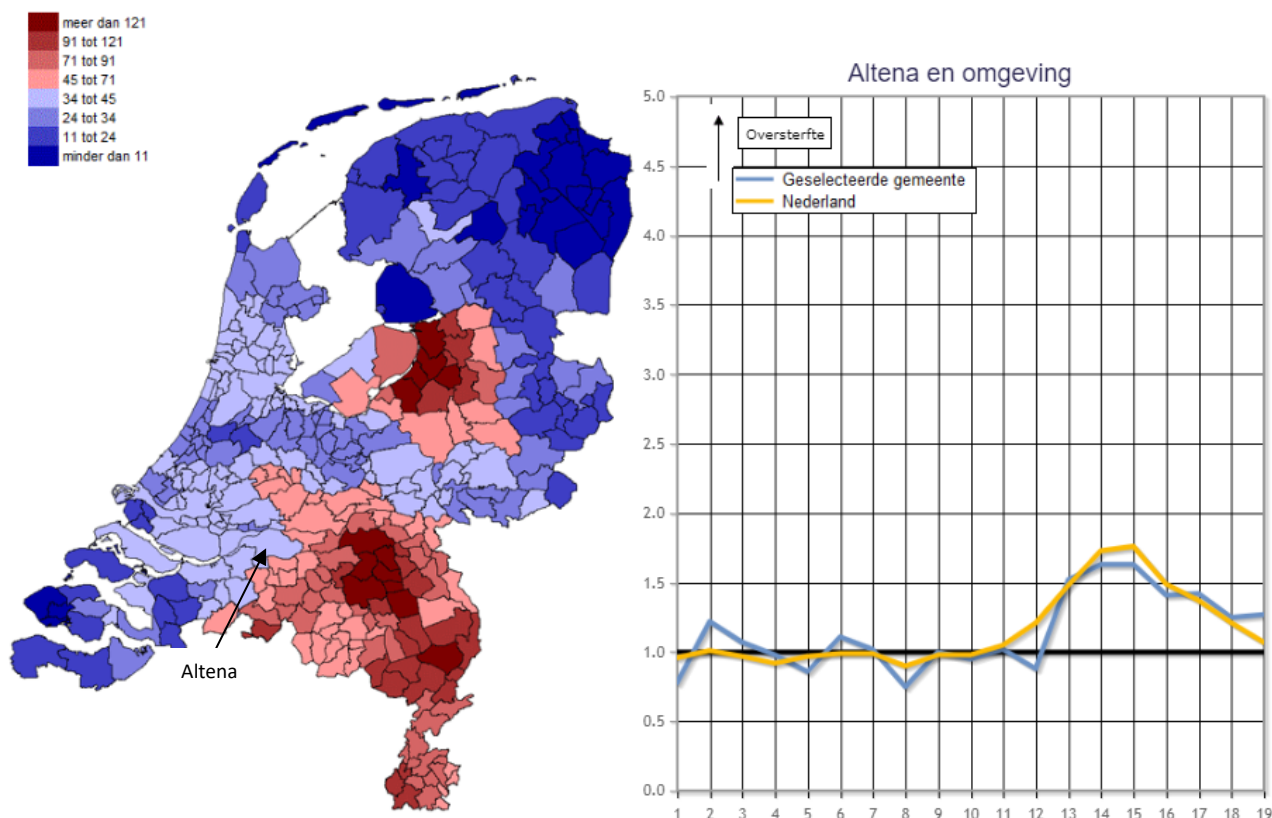
Figuur 1: Aantal door Corona getroffen personen in Altena per 9 juni 2020

Bron: RIVM, 9 juni 2020

¹ Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/16/naar-verwachting-5-000-mensen-overleden-in-tweede-week-april-2020>

Figuur 2: Oversterfte in Altena en Nederland door Corona week 1 t/m week 19

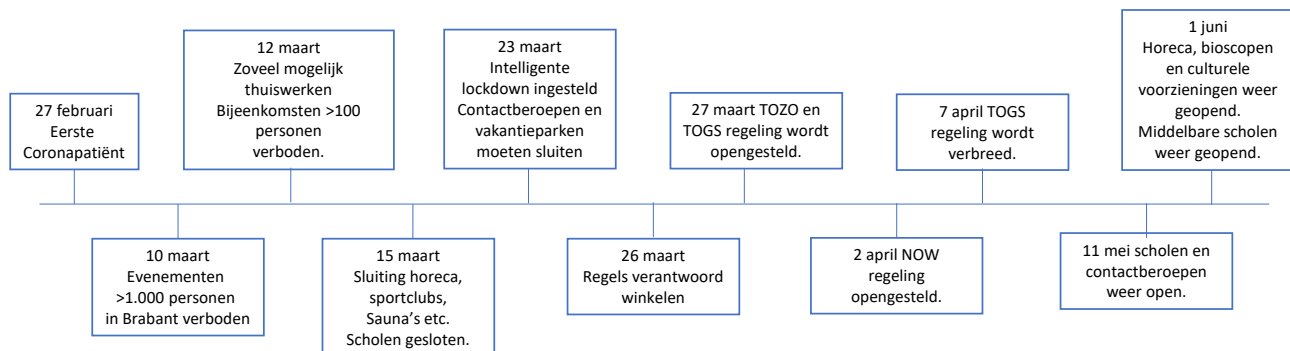
Bron: Bureau Louter op basis van CBS

Bedrijven en instellingen getroffen door de coronacrisis

Om een sterke uitbraak van besmettingen en daarmee overbelasting van het zorgsysteem te voorkomen hebben het Rijk en de veiligheidsregio's een aantal maatregelen genomen.

Vanaf half maart zijn evenementen niet meer toegestaan en is de horeca gesloten. Op 23 maart is de 'intelligente lockdown' afgekondigd en hebben ook de bedrijven die veel klantcontact hebben, noodgedwongen hun activiteiten tijdelijk moeten staken. Zwembaden, sportcomplexen, musea en dorpshuizen zijn gesloten en tal van geplande evenementen en bijeenkomsten zijn afgelast.

Figuur 3: Tijdlijn coronacrisis 27 februari t/m 1 juni

Sociaal maatschappelijke effecten

Naast economische effecten heeft de coronacrisis ook sociaal maatschappelijke effecten. Mensen die kwetsbaar zijn: alleenstaande ouderen, kinderen en jongeren met problemen, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of mensen met psychosociale problematiek worden extra geraakt door de crisis.

De crisis heeft er toe geleid dat meer mensen in isolement terecht zijn gekomen, anderen zijn in psychische nood gekomen of hebben grotere leerachterstanden opgelopen. Het vermoeden onder zorgverleners en maatschappelijk hulpverleners is dat veel zorgvragen de afgelopen tijd, tijdens de coronacrisis, zijn uitgesteld, zijn opgespaard of achter gesloten deuren gebleven. Ook is in een aantal bestaande gevallen binnen de zorgverlening de situatie van cliënten verslechterd als gevolg van de coronacrisis, doordat niet voldoende zorg kon worden geleverd.

Doordat de financiële gevolgen van de coronacrisis ook ingrijpt op de huishoudboekjes van gezinnen en sommige ondernemers, ondanks alle steunmaatregelen, hun levenswerk zien vervliegen is ook de verwachting dat een nieuwe groep kwetsbare mensen zal ontstaan. Dit zijn mensen die een nieuwe vorm van inkomen moeten vinden of een nieuw bestaan moeten opbouwen. Niet in alle gevallen zal dit een gemakkelijke opgave zijn. Dit leidt mogelijk tot een groeiende groep kwetsbare huishoudens en een groei van de groep met psychische klachten of een andere hulpvraag.

2.2 Eerste pakket financiële noodmaatregelen en regelingen tot nu toe

De Rijksoverheid heeft snel een eerste pakket noodmaatregelen in het leven geroepen. Ze verleent bedrijven uitstel van betaling voor belastingen en heeft de mogelijkheden voor bestaande kredietregelingen verruimd. Daarnaast heeft zij diverse regelingen in het leven geroepen om de getroffen ondernemers zo veel mogelijk te ondersteunen in hun inkomen, extra getroffen sectoren tegemoet te komen en personeel aan het werk te houden door de loonkosten te vergoeden.

De belangrijkste, algemene financiële regelingen zijn de volgende²:

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)

ZZP'ers waarvan het inkomen is weggevallen kunnen aanspraak maken op deze regeling om hun inkomen aan te vullen tot het sociaal minimum. Daarnaast is het mogelijk extra bedrijfskapitaal te lenen tegen een verlaagd rentepercentage tot maximaal € 10.157. De gemeenten voeren de TOZO-regeling uit.

Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS)

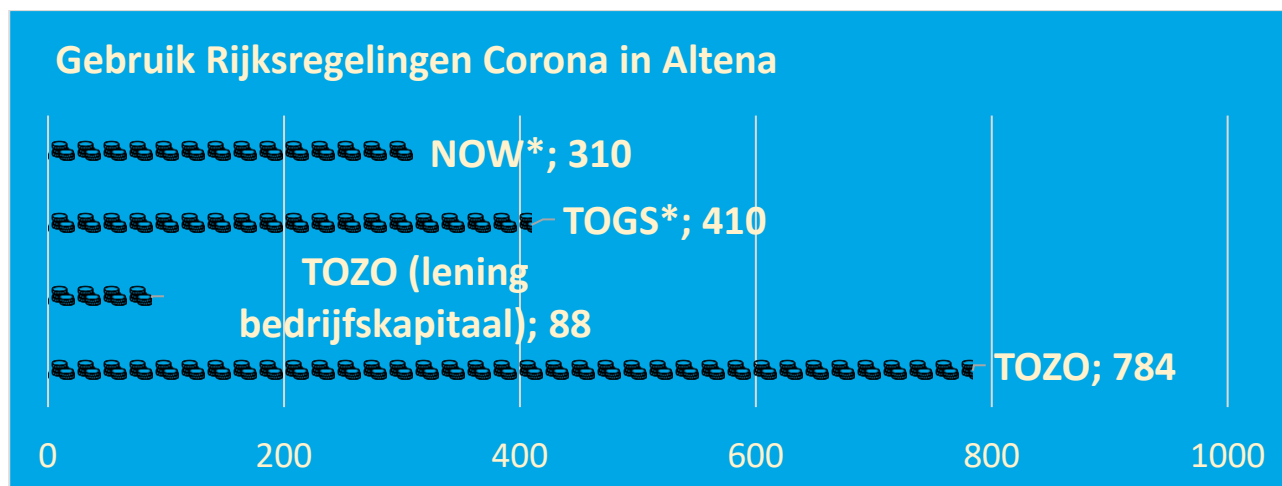
Bedrijven uit een aantal specifieke sectoren die direct hard getroffen zijn door de coronacrisis kunnen een eenmalige tegemoetkoming van € 4.000 aanvragen bij het Rijk. Deze regeling wordt uitgevoerd door de Rijksdienst van Ondernemend Nederland (RVO).

Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW)

Bedrijven met personeel die getroffen zijn door de coronacrisis en tenminste 20% omzetverlies hebben geleden, krijgen 90% van de loonsom van het personeel vergoed over de maanden maart, april en mei 2020. De NOW regeling wordt uitgevoerd door het UWV.

Hieronder is weergegeven hoeveel bedrijven in Altena gebruik hebben gemaakt van de regelingen. Hier kunnen bedrijven tussen zitten die van meerdere regelingen gebruik maken.

Figuur 4: Gebruik van rijksregelingen door bedrijven uit Altena (per 18 juni 2020)

*) NOW wordt uitgevoerd door UWV, de TOGS door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Deze gegevens dateren van 18 mei 2020

Bron: gemeente Altena, UWV en RVO

² Naast deze belangrijkste regelingen zijn er nog een heel aantal kleinere, meer specifieke regelingen. Meer hierover is te vinden op <https://www.kvk.nl/corona/het-coronavirus-check-hier-je-regelingen/>

Daarnaast heeft het Rijk tussentijds voor een aantal specifieke sectoren compensatiemaatregelen genomen, zoals voor de luchtvaart en meer van belang voor Altena de agrarische sector³.

Voor zorgaanbieders is bijvoorbeeld de NOW/TOZO niet beschikbaar. Zij worden in beginsel doorbetaald door de gemeenten voor hun diensten. Zie verder paragraaf 6.2

2.3 Financiële maatregelen gemeente Altena

De gemeente Altena heeft aanvullend ook maatregelen genomen om bedrijven en instellingen tegemoet te komen. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Subsidies tot € 50.000 zijn volledig uitgekeerd. Voor hogere bedragen loopt de bevoorschotting;
- Ondernemers kunnen, waar nodig, uitstel van betaling voor belastingen en heffingen krijgen van de gemeente. De gemeente zal wanneer een ondernemer hiervoor een verzoek indient een betalingsregeling treffen of maatwerk leveren;
- Mocht een ondernemer die een aanvraag doet voor het TOZO in acute broodnood verkeren, dan kan deze een voorschot krijgen hierop. Dit voorschot wordt verrekend met de uiteindelijke aanvraag;
- De aanslagen toeristenbelasting 2020 en watertoeristenbelasting 2020 verplaatst de gemeente naar volgend jaar;
- Non-food aanbieders op standplaatsen en op de warenmarkten in Altena hoeven geen marktgeden of leges te betalen over maart, april en mei;
- Havengelden: op verzoek verleent de gemeente uitstel van betaling van havengelden aan schepen;
- Huren en pachten accommodaties: de gemeente schort de facturen op tot 1 juli 2020 voor exploitanten/gebruikers van accommodaties zoals ruimten voor kinderopvang, zwembad, horeca, buitensport en sociaal-culturele accommodaties.
- De gemeente heeft overlegd en samengewerkt met haar partners in het onderwijs, zorg, culturele sector, et cetera om de dienstverlening binnen de mogelijkheden door te laten gaan.

2.4 Verwachte economische effecten voor de toekomst

De coronacrisis heeft effect op iedereen. Zolang er geen vaccin is tegen het virus kunnen we niet terug naar de situatie van voor de coronatijd. Met name intensief contact tussen mensen zoals handen schudden, elkaar omhelzen vergroot de kans op het oplaaien van het aantal besmettingen en is daarom lastig. Ook grote groepen mensen bij elkaar zoals in het theater, bij sport- en andere evenementen wordt moeilijk de komende tijd. Weliswaar worden vanaf 1 september weer bijeenkomsten met maximaal 100 personen toegestaan, maar grote evenementen blijven waarschijnlijk niet mogelijk zolang er geen vaccin is.

De economie zal dit jaar zeker in een recessie terecht komen, zo hebben het Centraal Bureau voor de Statistiek, het Centraal Plan Bureau (CPB) en De Nederlandse Bank voorspeld. Het CPB heeft vier scenario's

---

³ Sectorpakket voor de agrarische sector: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/04/15/650-miljoen-voor-aanvullende-maatregelen-agrarische-sector-op-noodpakket>

gemaakt om de effecten in beeld te brengen⁴. Deze variëren met name in de diepte en de lengte van de crisis. Ook de grote banken hebben prognoses opgesteld.

Het bedrijfsleven van Altena is ook door de coronacrisis geraakt. Hetzelfde geldt voor sportclubs, buurthuizen en culturele instellingen en verenigingen. Agrarische bedrijven hebben soms hun oogsten moeten doordraaien, de horeca heeft 2 maanden nauwelijks tot geen omzet gehad en draaien nu op halve kracht en ook de ondernemers in de contactberoepen missen ruim een maand in hun omzetcijfers. Maar ook de gemeente Altena zal met financiële gevolgen te maken krijgen vanwege extra inzet van mensen en middelen en lagere inkomsten.

Een analyse van de effecten van de coronacrisis op de economie van Altena aan de hand van de CPB scenario's geeft aan dat de werkgelegenheid in Altena dit jaar mogelijk daalt met 1.500 (-7,5%) tot 3.540 banen (-17%). De Rabobank is vooralsnog iets optimistischer. Hun prognose leidt tot een verwachte daling van de werkgelegenheid in Altena met 1.400 banen.

De meest zwaar getroffen sectoren zijn: horeca, overige diensten (kappers, sauna's, pedicures, etc.), onderwijs (rijscholen, cursussen, trainingen, etc.), cultuur (ZZP cultuursector) en sport en recreatie (sportscholen, zwembaden, etc.).

De werkloosheid loopt, afhankelijk van het scenario, mogelijk op van 2,4% in 2019 tot 3,8% of zelfs mogelijk 6,7% eind 2021. Dit betekent een toename van 30% tot mogelijk bijna een verdrievoudiging van het aantal mensen zonder baan in Altena.

Tegelijkertijd zijn er ook bedrijven in Altena die het vanwege de crisis drukker hebben dan ooit, denk aan de handelaren in beschermingsmaterialen en hygiënemiddelen of de fabrikanten van perspexplaten. Ook de supermarkten hebben over het algemeen goed gedraaid. Daarnaast zijn er allerlei mooie initiatieven tot stand gekomen waar bedrijven en instellingen elkaar helpen. Dat geldt ook voor allerlei burgerinitiatieven.

Het blijkt maar weer eens dat er veel ondernemerschap en inventiviteit is in Altena.

2.5 Anderhalvemetermaatschappij

Het Rijk vraagt sectoren en individuele bedrijven en instellingen zich voor te bereiden op de anderhalvemetermaatschappij, omdat fysiek contact zo veel mogelijk vermeden moet worden zolang er geen vaccin tegen covid-19 is. Dit betekent bijvoorbeeld ook zo veel mogelijk thuiswerken. Dit gaat goed voor veel kantoorberoepen, maar in heel veel andere beroepen, zoals in de zorg, is het onmogelijk om anderhalve meter afstand in acht te nemen.

Uit analyse blijkt dat het bedrijfsleven in Altena naar verwachting meer moeite heeft dan landelijk om de anderhalvemetermaatschappij in te richten. Er zijn in Altena relatief meer banen dan landelijk die op locatie uitgevoerd moeten worden. Denk daarbij aan werk in de agrarische sector, de (maritieme) industrie, de bouw en banen in de groothandel en de logistiek dat niet vanuit huis uitgevoerd kan worden. Landelijk zijn er meer kantoorbanen in de economie.

---

⁴ <https://www.cpb.nl/scenarios-coronacrisis>

3. Actuele stand van zaken

3.1 Routekaart

Het Rijk heeft een routekaart ontwikkeld aan de hand waarvan de maatregelen langzaam weer versoepeld kunnen gaan worden. Bij de planning is steeds het voorbehoud gemaakt dat het aantal besmettingen tussentijds niet plotseling mag gaan oplopen.

Op 11 mei zijn de lagere scholen en bibliotheken weer open gegaan en kan er door jongeren weer buiten worden gesport.

Op 1 juni zijn gevolgd de middelbare scholen, restaurants/café's, terrassen, bioscopen (max. 30 personen), culturele instellingen (max. 30 personen), met inachtneming van de 1,5 meter regels.

Vanaf 1 juli mogen de vakantieparken, sauna's, casino's, sportscholen en sportkantines weer open en mogen café's, restaurants, bioscopen en culturele instellingen opschalen naar maximaal 100 personen.

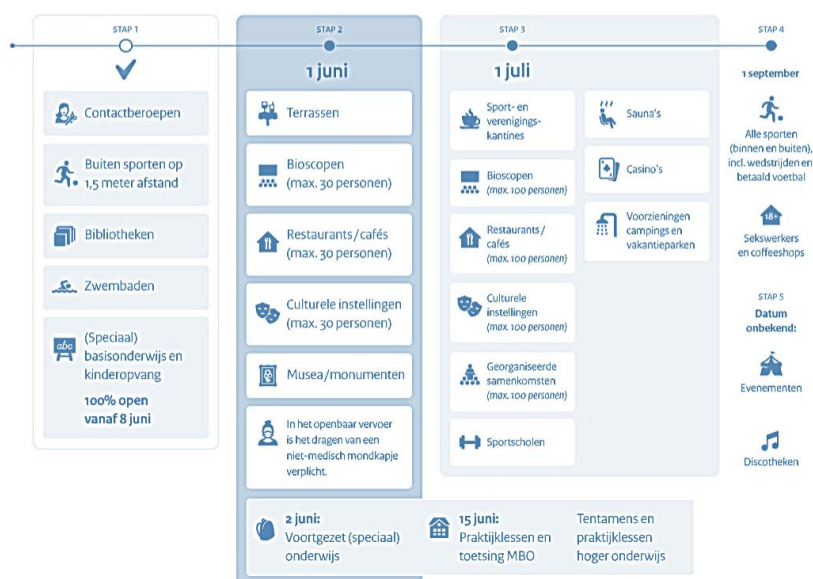
1 september is afgegeven als datum waarop alle sporten weer uitgeoefend mogen worden.

Alleen voor grote, vergunningsplichtige evenementen is nog onduidelijk wanneer zij weer worden toegestaan.

Figuur 5: Routekaart versoepeling maatregelen per 27 mei

Stap voor stap. Wat kan wanneer?

Versoepelen van maatregelen kan alleen als het coronavirus onder controle blijft.

3.2 Tweede pakket Rijksregelingen

Op 20 mei 2020 heeft het Rijk een tweede pakket noodmaatregelen voor bedrijven aangekondigd. Dit pakket is meer gericht op specifieke sectoren en kent meer randvoorwaarden, dan het eerste pakket maatregelen.

NOW 2.0

Voor bedrijven met personeel die meer dan 20% omzetverlies hebben, wordt de NOW regeling vanaf 6 juli verlengd voor de maanden juni, juli en augustus. Het doel blijft om zo veel mogelijk mensen hun baan te laten behouden, ondanks dat het Rijk akkoord is gegaan van met versoepeling van de ontslagmogelijkheden.

Verlengde TOZO

ZZP'ers kunnen tot eind augustus aanspraak blijven maken op de TOZO. Zelfstandige ondernemers kunnen hun inkomen laten aanvullen tot het sociaal minimum. Wel zit in de nieuwe regeling een partnertoets. Dat wil zeggen dat wanneer de partner voldoende inkomen heeft, de ondernemer niet meer in aanmerking komt voor TOZO. Daarnaast blijft het mogelijk tot € 10.157 aan bedrijfskapitaal te lenen.

Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB

MKB-ondernemers in onder meer de horeca, recreatie, evenementen, kermissen, podia en theaters krijgen - bovenop de tegemoetkoming loonkosten (NOW) - een belastingvrije tegemoetkoming van het ministerie van EZK om hun vaste materiële kosten te kunnen betalen. Bedrijven krijgen afhankelijk van de omvang van het bedrijf, de hoogte van de vaste kosten en de mate van omzetderving (minimaal 30 procent) een tegemoetkoming voor hun vaste lasten krijgen tot een maximum van 20.000 euro voor de komende drie maanden.

3.3 Compensatiepakket medeoverheden coronacrisis

In haar brief van 28 mei jl. spreekt het Rijk haar waardering naar de medeoverheden uit waar het gaat om de maatregelen die zijn genomen. De overheden zijn samen opgetrokken. Het Rijk begrijpt dat gemeenten extra inzet hebben moeten plegen en bovengemiddeld kosten hebben moeten maken. Zij wil de gemeenten daarom financieel tegemoetkomen.

De volgende maatregelen worden genomen:

- De jaarlijkse indexatie van het gemeentefonds (het accres) wordt bevroren voor 2020 en 2021. Gemeenten weten dus waar ze qua inkomsten op kunnen rekenen;
- Het plafond van het BTW compensatiefonds wordt bevroren;
- Voor de periode 1 maart 2020 tot en met 1 juni 2020 worden gederfde toeristenbelasting en parkeerinkomsten van gemeenten door het Rijk vergoed;
- Compensatie voor kwijtschelding van huur aan sportverenigingen over de periode 1 maart t/m 1 juni 2020;
- Compensatie van de inkomstderving eigen bijdrage WMO over de maanden april en mei 2020;
- Vergoeden van de eigen bijdrage van ouders die gebruik maken van de gemeentelijke regelingen: peutersaanbod, Sociaal Medische Indicatie en voorschoolse educatie;
- Vergoeding uitvoeringskosten TOZO tot 1 juni 2020;

- Handhaven maandelijks betalingen bijstand op niveau van het voorlopig vastgesteld budget. In september wordt het macrobudget 2020 nader gezien.
- Compensatie voor de meerkosten die gepaard gaan met de maatregelen die gemeenten hebben genomen om de continuïteit van zorg op grond van de jeugdwet en WMO te garanderen;
- Compensatie voor de noodopvang van kinderen van ouders met een cruciaal beroep over de periode maart tot 1 juli;
- Verhoging van de rijksbijdrage op Wet sociale werkvoorziening (wsw) voor de periode 1 maart 2020 tot 1 juni 2020 als compensatie van een deel van de loonkosten voor de medewerkers die zijn doorbetaald.
- Extra bijdrage voor lokale culturele voorzieningen: o.a. bibliotheken, muziekscholen, musea, stadsschouwburgen en filmhuizen;
- Tijdelijk steunfonds voor Lokale informatievoorziening, zoals lokale huis- aan-huis kranten, lokale publieke omroepen en lokale kranten tot eind 2020.

4. Uitgangspunten voor de middellange termijn

De economische gevolgen van de coronacrisis voor onze burgers, bedrijven, instellingen en organisaties zijn ingrijpend. Het is voor de gemeente Altena onmogelijk om alle problemen op te lossen of te voorkomen. Er zullen daarom bedrijven, instellingen en verenigingen zijn die deze crisis niet te boven kunnen komen en noodgedwongen hun activiteiten moeten staken. Vanuit de gemeente zullen daarom ook keuzes gemaakt moeten worden voor organisaties en doelgroepen en moet bekeken worden wat voor de gemeente te dragen is. Daarnaast is deze crisis mogelijk, zowel landelijk of in Altena, ook een moment om zaken wellicht anders aan te vliegen en voor de toekomst anders aan te pakken? Zo hebben bijvoorbeeld meer thuiswerken en digitaal vergaderen de afgelopen maanden een vlucht genomen en zou dat wel eens blijvende impact kunnen krijgen op het woon-werkverkeer.

Om helderheid te scheppen is het wel goed om vooraf een aantal uitgangspunten te formuleren waarop het beleid wordt gebaseerd:

1. De maatregelen die de gemeente Altena neemt zijn aanvullend op regelingen en maatregelen van het Rijk en andere regelingen. Organisaties, bedrijven en instellingen die getroffen zijn door de crisis zullen eerst moeten kijken of zij in aanmerking komen voor bestaande regelingen. Wij helpen graag om naar deze regelingen door te verwijzen en zorgen dat de informatie hierover actueel is op onze website. Omdat er ook landelijk wijzigingen zijn in de regelingen passen wij hier ook steeds onze maatregelen op aan.
2. Voor regelingen vanuit ons opdrachtgeverschap zoals Jeugdwet en WMO geldt dit juist niet. Hierover is landelijk tussen ministerie en VNG afgesproken dat continuïteitsregelingen van gemeenten voor WMO- en jeugdhulpaanbieders voortgaan op landelijke regelingen voor ondernemers;
3. Verder gaan we ervan uit dat ook al contact is gelegd met banken en kredietverstrekkers om te bekijken of zij kunnen helpen om deze moeilijke periode te overbruggen.
4. De maatregelen in de sfeer van de lokale lasten gelden voor alle organisaties, bedrijven en instellingen in Altena. Daarnaast worden per doelgroep en sector aanvullende maatregelen getroffen die specifiek zijn en niet algemeen van toepassing zijn.
5. Voor de middellange termijn hanteren wij de periode 1 juni – 31 december 2020. De nu voorgestelde maatregelen bieden geen zekerheid, garantie of doorkijk voor daarna.
6. Per doelgroep wordt gekeken in hoeverre regelingen van het Rijk de ergste nood kunnen ledigen en wat ook andere belanghebbenden kunnen doen zoals banken, vastgoedeigenaren en de bedrijven, organisaties en instellingen zelf.

7. De maatregelen zijn echt gericht op het behoud van werkgelegenheid en het voortbestaan van organisaties, buurthuizen, verenigingen en instellingen en niet op het maximaliseren van de winst. Ook de eigen reserves zullen moeten worden aangesproken.
8. Ondersteuning van de gemeente betekent niet dat bedrijven, organisaties en instellingen zelf niets meer hoeven doen. We verwachten dat er nagedacht wordt op maximaal behoud van werkgelegenheid, nieuwe verdienmodellen en het nemen van maatregelen zodat men zich voorbereidt op de anderhalvemetermaatschappij. Daarnaast wordt verwacht dat over de grenzen van de huidige organisatie wordt heen gekeken en alternatieve mogelijkheden worden verkend. Dit is onder meer een belangrijke voorwaarde voor zorgaanbieders van WMO en Jeugdhulp. Zo kan worden gedacht aan het versnellen van transitie binnen de organisatie of samengaan en fuseren met andere organisaties.
9. Daar waar mogelijk en zinvol zullen we vragen om een tegenprestatie voor de verleende steun. Dit zullen we per situatie vastleggen.

5. Algemene maatregelen middellange termijn

De gemeente heeft verschillende rollen in het maatschappelijk speelveld. De meeste liggen daarbij op het publieke domein maar een aantal bevinden zich ook op het private domein. In dit hoofdstuk worden de verschillende rollen uitgediept en wordt aangegeven wat de gemeente kan doen binnen deze rol om de coronacrisis het hoofd te bieden. Het gaat om de volgende rollen:

1. Inner van gemeentelijke heffingen (publiek);
2. Subsidieverlener (publiek);
3. Verhuurder van vastgoed (privaat/publiek);
4. Opdrachtgever (privaat/publiek);
5. Leverancier/uitvoerder (publiek).

5.1 Gemeente als inner van gemeentelijke heffingen

Lokale heffingen, zoals OZB, rioolheffing, toeristenbelasting en leges vormen een kostenpost voor bedrijven. De gemeente Altena kent overigens geen precarioheffing voor bijvoorbeeld terrassen. Voor de korte termijn is al uitstel van betaling verleend zowel voor de aanslagen die door de belastingssamenwerking SVHW worden opgelegd als voor onze eigen aanslagen en heffingen. In totaal is hier nog maar beperkt gebruik van gemaakt. Op dit moment is er voor een bedrag van € 139.000 uitstel van betaling aangevraagd. Het is wel mogelijk dat een deel van de belastingen, waarvoor uitstel is verleend oninbaar wordt, omdat bedrijven en instellingen failliet zijn gegaan. Het Rijk gaat ervan uit dat 20% van de belasting waarvoor uitstel is verleend, uiteindelijk oninbaar wordt. Dit is een uitgangspunt waar wij bij aan zullen sluiten.

Uitgangspunten

- We zijn gehouden aan de algemene rechtsbeginselen, dit betekent: een tegemoetkoming naar mate van economische schade is verboden, kwijtschelding van belastingen is op grond van de huidige, wettelijke, gemeentelijke en SVHW regeling niet mogelijk, dwanginvordering vindt plaats op grond van wettelijke regels;
- De gemeente zal geen leges heffen over activiteiten die zijn vergund maar vanwege de coronacrisis geen doorgang kunnen vinden: het gaat daarbij om evenementenvergunningen, marktgelden voor kramen die niet mogen staan, ventvergunningen;
- Leges voor activiteiten die wel doorgang kunnen vinden, worden gewoon geïnd. Denk daarbij aan leges en precario voor het leggen van kabels en leidingen, marktgeld voor kramen die wel mogen staan en bouwvergunningen die zijn aangevraagd;
- Er is een aantal heffingen waarbij de gemeente, fungeert als belastinginner en doorgeefluik en de opgelegde belastingopbrengst volledig doorsluisst aan samenwerkingsverbanden van ondernemers blijven van kracht. Het gaat hierbij om BIZ Bruine Kilhaven en BIZ Centrum Werkendam. De BIZ wordt in beginsel gewoon geïnd.

Maatregelen Altena

- Wanneer bedrijven of instellingen daarom vragen, verlenen we uitstel van betaling op gemeentelijke heffingen en bieden we betalingsregelingen aan voor het moment waarop weer ruimte voor betaling is;
- Voor bedrijven die hebben verzocht om een uitstel van betaling de invordering niet bemoeilijken. Gedurende de coronacrisis worden bedrijven die aangeven betalingsproblemen te hebben en om uitstel vragen niet geconfronteerd met invorderingsmaatregelen;
- In het jaar 2020 worden geen voorlopige aanslagen toeristenbelasting en watertoeristenbelasting opgelegd. De definitieve aanslagen toeristenbelasting over 2020 worden in 2021 opgelegd;
- Niet innen of terugbetalen van leges voor evenementen die door een overheidsverbod geen doorgang konden vinden, voor zover deze niet al gedekt worden door een verzekering.

Financiële consequenties

We schatten in dat 20% van de belastingen waar uitstel voor verleend is, oninbaar wordt. We gaan uit van kostenpost van € 30.000.

5.2 Gemeente als subsidieverlener

De gemeente verstrekt jaarlijks tal van subsidies aan sociaal maatschappelijk organisaties en verenigingen voor hun dienstverlening, hun bijdrage aan de leefbaarheid, activiteiten en evenementen. Hier tegenover staan afspraken over de prestaties die hiervoor geleverd moet worden. Dit varieert per organisatie en subsidiesoort.

Door de coronacrisis is het tijdens de lockdown periode in diverse gevallen niet mogelijk geweest om de afgesproken tegenprestatie te leveren.

Uitgangspunten

De gemeente Altena begrijpt dat de reguliere prestatie die tegenover de subsidies staat voor verschillende organisaties niet volledig kan worden gehaald vanwege de coronamaatregelen van het Rijk. Deze organisaties zullen daarom niet worden gekort. Er zal ook geen nieuwe beschikking volgen. Hoe we de verantwoording beoordelen zal per sector verschillen. Voor de welzijnsinstellingen waarmee we samenwerken gelden bijvoorbeeld andere maatstaven dan voor organisatoren van een eenmalig evenement. Bij de verantwoording zullen we de toelichting op lagere prestaties als gevolg van de intelligente lockdown wegen in relatie tot de mogelijkheden die er zijn geweest om alternatieven te bieden. We zullen dit van geval tot geval beoordelen.

We gaan er daarbij vanuit dat de organisaties waar mogelijk alternatieven aanbieden of een extra inspanning leveren als de lockdown weer wordt opgeheven. Hierover zijn met de ontvangers van subsidies inmiddels afspraken gemaakt. We komen daar bij de specifieke doelgroepen op terug.

Er zijn mogelijk ook organisaties waarvan gevraagd wordt dat zij extra inzet plegen voor inwoners van Altena. Deze inzet kan leiden tot een hogere definitieve vaststelling van de subsidie.

Maatregelen Altena

- De reguliere subsidies tot € 50.000 zijn in beginsel allemaal uitgekeerd of de bevoorschotting is gestart.
- Zie onder specifieke doelgroepen

- Met grote subsidieontvangers worden individuele afspraken gemaakt.

Financiële consequenties

Alle subsidies zijn begroot. We gaan er vanuit dat de subsidies binnen de bestaande begroting blijven.

5.3 Gemeente als verhuurder van vastgoed

De gemeente Altena verhuurt diverse panden en accommodaties aan bedrijven en instellingen. Denk een aantal historische panden, sportaccommodaties, dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties. Het gaat om verschillende type huurders die we onderscheiden.

Uitgangspunten

- De gemeente levert een bijdrage in het behouden van het bestaansrecht van huurders van gemeentelijke accommodaties. We hebben het innen van de huren dan ook opgeschort tot 1 juli 2020;
- We verwachten wel daarbij dat huurders zelf initiatieven nemen om deze periode door te komen en alternatieven onderzoeken;
- We verwachten dat huurders die zelf voldoende middelen hebben om de crisis door te komen geen aanspraak maken op deze maatregel;
- Maatregelen zijn uitsluitend van toepassing op gemeentelijk vastgoed dat wordt verhuurd en waar sprake is van een aan de gemeente verschuldigde huursom;
- Daar waar de reguliere financieringsstromen niet veranderen, bijvoorbeeld waar subsidies zijn uitgekeerd of scholen die hun reguliere vergoedingen voor schoolsport hebben ontvangen, wordt de huur niet gerestitueerd;
- Verrekening van de restitutie vindt pas plaats zodra de periode van de gedwongen sluiting van de accommodatie voorbij is.

Maatregelen Altena

Huurders van gemeentelijk vastgoed die vanwege de overheidsmaatregelen gesloten moesten blijven en niet hun reguliere activiteiten konden ontplooiën konden in aanmerking voor restitutie van de huur.

We hanteren daarbij de volgende percentages:

- Huurders van dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties: 100% van de huur over de maanden maart tot en met mei;
- Huur van gemeentelijke sportaccommodaties waarvan verenigingen geen gebruik hebben kunnen maken: 100% over de lockdown periode;

De termijn van uitstel van betaling voor huurnota's voor gemeentelijke accommodaties en gebouwen kan worden verlengd tot 31-12-2020 indien geen gebruik kan worden gemaakt van de accommodaties

Aanbieden van een betalingsregeling voor achterstallige huur vanaf het moment dat de accommodaties en panden weer gebruikt kunnen worden.

Financiële consequenties

- Kwijtschelden huur dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties: € 24.000
- Mislopen huurinkomsten binnensportaccommodaties maart t/m juni: € 79.500

5.4 Gemeente als opdrachtgever

De gemeente is opdrachtgever voor diverse werken en diensten binnen de gemeente. Deze opdrachten worden aanbesteed. Afhankelijk van de omvang van het bedrag dat met een opdracht is gemoeid kunnen opdrachten onderhands, meervoudig onderhands of openbaar aanbesteed moeten worden. Ons uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk van lokale leveranciers betrekken binnen de grenzen die de regelgeving daarvoor stelt. Dit kan niet voor alle opdrachten. Zo worden bijvoorbeeld diverse zorgdiensten samen met andere gemeenten regionaal ingekocht.

In het sociaal domein is gemeente Altena opdrachtgever voor verschillende (specialistische) zorgvormen. Deze worden ingekocht bij gespecialiseerde zorgaanbieders. Dit opdrachtgeverschap krijgt meestal vorm in regionaal verband. In paragraaf 6.2 wordt hierop verder ingegaan.

Uitgangspunten

- Aanbesteding van opdrachten gebeurt conform de (Europese) aanbestedingsregels;
- We streven ernaar opdrachten aan te besteden bij bedrijven uit Altena (onderhands, meervoudig onderhands) en bedrijven uit Altena een kans bieden om mee te dingen naar de opdracht.

Maatregelen Altena

We onderzoeken of bepaalde geplande opdrachten die onderhands of meervoudig onderhands aanbesteed kunnen worden naar voren gehaald kunnen worden.

Financiële consequenties

Het gaat om geplande investeringen. Als er aanvullende financiering nodig is, zal hiervoor een separaat voorstel worden gedaan aan de raad.

5.5 Gemeente als leverancier van diensten

De dienstverlening van de gemeente is de afgelopen maanden gewoon doorgegaan, zij het met wat aanpassingen hier en daar. De gemeente betaalt haar leveranciers voor geleverde producten en diensten en we zullen ook leges in rekening brengen en facturen versturen voor diensten die we zelf leveren.

Uitgangspunten

- Bestaande contracten worden gerespecteerd;
- We zetten in op behoud van bestaande samenwerkingen met leveranciers;
- De gemeente neemt maatregelen om onze eigen dienstverlening op peil te houden en voor organisaties die de dienstverlening in opdracht van de gemeente uitvoeren.
- In onze dienstverlening proberen we zo veel mogelijk mee te denken in creatieve oplossingen om tijdelijke aanpassingen van diensten bij bedrijven mogelijk te maken.

Maatregelen Altena

- Zie onder de paragrafen voor sector sociaal maatschappelijk, zorg en jeugd;
- De gemeente Altena heeft vanwege de grote toeloop aanbieders van afval de openingstijden van haar milieustraten verruimd.

Financiële consequenties

De meerkosten van de extra openstelling van de milieustraten zijn nog niet duidelijk. Er zijn meer uren gemaakt door medewerkers van de gemeente om de openstelling mogelijk te maken. De reststromen met waarde (bijv. metalen) leiden tot meeropbrengsten. Tegelijkertijd zijn er meer kosten voor de reststromen waarbij de afvoer ervan geld kost.

6. Sectorspecifieke maatregelen

6.1 Sport en evenementen

Sportwedstrijden en vergunningsplichtige evenementen mogen tot zeker 1 september 2020 geen doorgang vinden.

Evenementen

De afgelopen maanden maart tot en met mei zijn al 40 evenementen in Altena geannuleerd en voor de komende maanden gaan nog eens 60 evenementen niet door. Slechts enkele evenementen zijn verplaatst naar later dit jaar.

De meeste evenementen zijn kleinschalig van aard, maar de Havendagen in Werkendam trekken wel 20.000 bezoekers, De Biesboschdagen 10.000, de streekdagen ca. 5.000 en het Woudrichems festivalweekend ook ca. 5.000.

Een aantal evenementen heeft subsidie gekregen, het gaat om de Slag om Altena, het Festival Weekend, de Visserijdagen, de Havendagen, de Biesboschdag en de evenementen rondom 75 jaar bevrijding. Ook deze evenementen hebben geen doorgang kunnen vinden.

Uitgangspunten evenementen

- Evenementen die niet hebben kunnen plaatsvinden betalen geen leges of ontvangen al betaalde leges terug;
- Subsidies voor evenementen hoeven niet te worden terugbetaald. Afgesproken wordt dat de evenementen worden doorgeschoven naar volgend jaar. Volgend jaar wordt er daarmee minder aanspraak gedaan op subsidies.

Maatregelen Altena

- Overleg en afstemming met alle organisatoren van evenementen om ze te informeren over de richtlijnen, vragen te beantwoorden en te overleggen over mogelijke alternatieven dan wel verplaatsen van evenementen naar een later moment;
- Niet innen van leges voor evenementen die door het overheidsverbod geen doorgang konden vinden;
- Met partijen die subsidie hebben ontvangen voor evenementen is afgesproken dat ze het mogen inzetten voor volgend jaar en voor wat betreft de verantwoording zijn we coulant;

Financiële consequenties

- Misgelopen leges evenementen en bijbehorende vergunningen: € 7.000
- De subsidies voor evenementen zijn begroot en hebben daarom geen extra financiële consequenties.

Sport

Sportverenigingen en sportscholen zijn ook noodgedwongen gesloten of gesloten geweest. Dit geldt ook voor de zwembaden AquaAltena, Bijtelskil en Werkina. De zwembaden zijn per 2 juni overigens weer open voor zwemlessen en baantjes zwemmen en de sportverenigingen die buiten sporten mogen hun leden ook weer laten sporten mits de anderhalvemeterregel in acht wordt genomen. De binnensportverenigingen mogen vanaf 1 juli weer beginnen.

Een groot deel van de sportclubs betaalt huur voor de accommodaties aan de gemeente. Wanneer verenigingen geen gebruik hebben kunnen maken van de accommodatie die zij van ons huren is het redelijk dat zij voor deze periode geen huur in rekening gebracht krijgen.

Ondanks dat de huurkosten van de gemeente voor de verenigingen wordt kwijt gescholden is het goed mogelijk dat er toch clubs in de problemen komen. Zo hebben sommige verenigingen eigen accommodaties waarvoor zij leningen zijn aangegaan, de vergoedingen voor trainers/coaches lopen mogelijk door, de inkomsten vanuit de sportkantine is weggefallen, evenals de kosten voor onderhoud de velden.

Hoewel je er van uit mag gaan dat de leden hun sportvereniging trouw blijven en contributie betalen kunnen sommige verenigingen toch in de problemen komen.

Verder is er nog een aantal commerciële uitbaters van sportkantines binnen gemeentelijke accommodaties zoals sporthallen en zwembaden. In feite zijn zij ondernemers en komen ze in aanmerking voor de ondernemersregelingen TOZO, TOGS en NOW.

We hebben op dit moment nog geen informatie over het aantal verenigingen dat zodanig in de financiële problemen komt dat het voortbestaan in gevaar komt. Mochten die zich de komende maanden gaan melden dan zal per geval bekeken moeten worden wat een passende oplossing is: een overbruggingskrediet, een fusie met een andere vereniging of een eenmalige bijdrage.

Maatregelen Rijk

Het kabinet heeft een steunpakket voor sportverenigingen (en gemeenten) gevolgen COVID –19 maatregelen aangekondigd met een totale omvang van € 110 miljoen euro.

- Vergoeding om de huur voor sportverenigingen kwijt te schelden.
- Kortlopend krediet voor amateursportverenigingen.
- Regeling amateursportverenigingen met eigen accommodatie bij omzetverlies 20%.

Uitgangspunten sport

- Sportverenigingen worden gecompenseerd voor de huur die zij in de periode van de sluiting van de sportaccommodatie verschuldigd zijn;
- Commerciële sportaanbieders (sportscholen, zeilscholen, etc.) zijn ondernemers en vallen niet binnen de maatregelen binnen dit hoofdstuk. Voor hen zijn de steunmaatregelen van toepassing die gelden voor ondernemers;
- Commerciële uitbaters van sportkantines zijn ondernemers en vallen niet binnen de maatregelen in dit hoofdstuk. Voor hen zijn de steunmaatregelen van toepassing die gelden voor ondernemers;
- Sportverenigingen die huren bij een commerciële exploitant gaan daarmee in gesprek om te kijken of ze verlichting van de huurverplichting kunnen krijgen; Het uitgangspunt daarbij luidt: "Waar het

voortbestaan van sportverenigingen aantoonbaar in gevaar komt door de coronamaatregelen leveren we maatwerk dat gericht is op het creëren van minimale randvoorwaarden van bestaansrecht. We compenseren niet voor de gederfde inkomsten

Maatregelen Altena

- Met de verenigingen en de exploitanten van de sporthallen en zwembaden is vanaf de lockdown intensief contact onderhouden over de coronacrisis en wordt gepraat over oplossingsrichtingen;
- Niet innen of terug storten van huur voor gemeentelijke sportaccommodaties daar waar er vanwege de lockdown geen gebruik van gemaakt kon worden;
- Wanneer de sportverenigingen die huren bij een commerciële exploitant (Verlaat, Rondeel) wél huur moeten betalen over de periode dat zij vanwege de lockdown niet konden sporten, ontstaat een ongelijke situatie ten opzichte van de gebruikers die een zaal van de gemeente huren. Mogelijk komen ook de huren die verenigingen op basis van hun contractrelatie aan een commerciële exploitant moeten afdragen in aanmerking voor compensatie op grond van de speciale rijksregeling die hiervoor wordt getroffen (SPUK). Als dat niet het geval is, moet hiervoor alsnog een oplossing worden geboden c.q. een voorziening worden getroffen.
- De gemeente Altena zal gebruik maken van landelijke regelingen om een ondersteuningsfonds voor sportverenigingen in te richten;
- Met AquaAltena is afgesproken dat op het eind van seizoen wordt gekeken wat de effecten van de lockdown zijn geweest. Dan wordt bepaald of en op welke manier ondersteuning wordt geboden;
- Met de buitenbaden in Sleeuwijk en Werkendam is afgesproken om na de zomer te spreken over het exploitatietekort.
- De buitensport in de voormalige gemeenten Werkendam en Woudrichem betalen huur voor hun sportvelden. Deze schelden we kwijt voor de periode dat de verenigingen geen gebruik van deze accommodaties hebben kunnen maken.

Financiële consequenties

- Binnensportaccommodaties: Uitgaande van 4 maanden die niet in rekening worden gebracht (maart t/m juni), komt dat voor de gemeente neer op een bedrag van € 79.500 aan misgelopen huurinkomsten;
- Als compensatie nodig is voor clubs die huren bij een commerciële exploitant, is hiermee naar verwachting voor een periode van 4 maanden een bedrag van € 10.000 gemoeid.
- Voorziening voor ondersteuning van de zwembaden (AquaAltena, Bijtelskil, Werkina): € 150.000
- Buitensport Werkendam en Woudrichem: compensatie huur velden buitensport maart t/m mei: €18.000.

6.2 Sociaal maatschappelijk en zorg

Landelijk is bestuurlijk tussen het Rijk en de VNG afgesproken dat gemeenten de opdracht hebben om onder alle omstandigheden, dus ook ten tijde van Corona de sociaal-maatschappelijke ondersteuning en zorg te waarborgen. Uiteraard hebben de aanbieders van deze steun en zorg de afgelopen maanden te maken gehad met problemen rondom de coronacrisis, waardoor de afgesproken prestaties praktisch niet of alleen in aangepast vorm geleverd konden worden.

Voor de zorgsector is de NOW regeling niet beschikbaar, maar loopt de ondersteuning via de gemeenten, de zorgverzekeraars en zorgkantoren.

Uitgangspunten

- De zorgverlening wordt zo goed mogelijk gecontinueerd;
- De gemeente zorgt (vaak samen met andere gemeenten) dat zorgaanbieders deze continuïteit ook kunnen blijven bieden door hen te ondersteunen;
- De eigen bijdragen worden in de maanden april en mei niet in rekening gebracht.

Landelijke maatregelen

Het rijk heeft aangekondigd de meerkosten die gepaard gaan met de maatregelen die gemeenten hebben genomen om de continuïteit van zorg in het kader van de jeugdwet en WMO te garanderen te zullen compenseren. Hier is nog geen bedrag voor bekend gemaakt.

Ook komt er compensatie voor de inkomstenderving die is ontstaan doordat cliënten die van de regelingen gebruik maken geen eigen bijdrage hebben hoeven betalen. Hiervoor heeft het Rijk in totaal € 18 miljoen vrijgemaakt.

Maatregelen Altena

De gemeente is samen opgetrokken met alle (contract)partners in de zorg, om zo goed mogelijke zorg te leveren binnen de mogelijkheden van de lockdown. Per onderdeel wordt aangegeven wat er aan maatregelen is genomen.

WMO

Voor wat betreft de WMO wordt de financiering van de ondersteuning in deze tijd voortgezet conform de contractbepalingen. Hierbij wordt uitgegaan van 80% van de kosten per aanbieder, bovenop de wel uitgevoerde dienstverlening. Hierbij is ook rekening gehouden met reguliere vraaguitval. De bekostiging van begeleiding (periodetarief) blijft volledig gedaan worden, hetzelfde geldt voor de hulpmiddelen.

Formeel zijn voor WMO Hulp bij Huishouding (HbH) en begeleiding en hulpmiddelen de individuele colleges bevoegd afspraken te maken. Alles gaat echter wel in regionale afstemming, dus een afwijkend besluit is niet wenselijk (gezien de uniformiteit in de contracten en richting de aanbieders), maar het is wel formeel mogelijk.

Hulp bij Huishouden

De dienstverlening die als gevolg van de coronacrisis niet geleverd mag of kan worden, maar wel is geïndiceerd, dient administratief te worden vastgelegd. Deze dienstverlening mag voor 80% gedeclareerd

worden. Wij gaan ervan uit dat deze 80% ook de alternatieve inzet van dienstverlening financieel dekt. De wel geleverde diensten worden 100% gefinancierd.

Deze 80% wordt in de vorm van een voorschot betaald door de gemeenten. Dit voorschot is een voorlopige regeling. Aan het einde van de crisis, dan wel bij de jaarrekening 2020 bepalen de gemeenten de definitieve regeling en vindt definitieve afrekening plaats.

Begeleiding

Voor begeleiding kunnen aanbieders declareren conform de indicatie. Deze betalingen (periodieke vaste bedragen) zijn definitief onder voorbehoud van nadere landelijke regelgeving hierover.

Voor de Begeleiding Zwaar, wordt het periodetarief van Zwaar bepaald aan de hand van een vooraf opgestelde offerte waarin een gemiddeld aantal uren/dagdelen begeleiding wordt genoemd. Als de begeleiding in deze categorie veel afwijkt (>20%) van de oorspronkelijke offerte, wordt de aanbieder verzocht in overleg te gaan met de betreffende indicatiesteller voor een maatwerkoplossing.

Bij het (langdurig) ontbreken van contact met de cliënt zonder bekende reden, neemt de aanbieder contact op met de gemeente/indicatiesteller, teneinde na te gaan of de ondersteuning gemist kan worden. De aanbieder stelt de gemeente op de hoogte na een structurele no show van 6 weken. De gemeente stopt dan met de betaling.

Vervoer naar dagbesteding

Hiervoor gelden de normale contractafspraken. Indien er geen vervoerkosten worden gemaakt, kunnen deze niet worden gedeclareerd. Indien deze kosten wel worden gemaakt, omdat een cliënt gebruik maakt van de geldende indicatie voor vervoer, kan deze volgens contract gedeclareerd worden door de zorgaanbieder. De gemeenten hebben geen rechtstreeks contract met vervoerder. Zorgaanbieders organiseren dat zelf en betalen het vervoer uit de middelen die ze voor begeleiding ontvangen, of organiseren het vervoer zelf.

Hulpmiddelen

Voor hulpmiddelen zijn geen aparte afspraken nodig. Deze middelen worden meestal gehuurd van de aanbieder (Medipoint). Er zijn wel afspraken gemaakt over de dienstverlening bij storingen e.d. Daar waar nodig worden deze zo spoedig mogelijk opgelost. Regulier onderhoud is uitgesteld.

Deeltaxi

De bestuurscommissie Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) heeft besloten 80% van de geraamde ritvergoeding over de maanden maart, april en mei 2020 te betalen, om daarmee dreigende faillissementen van aanbieders van taxivervoer te voorkomen. Het betreft de taxibedrijven Berm, Geers, Goverde, de Groen, TCMB en het regiebedrijf PZN. Het bedrag is gebaseerd op de vervoersomvang in 2019 x indexatie voor 2020. De betaling is, onder bepaalde voorwaarden, definitief. PZN en de uitvoerende taxibedrijven spannen zich in om ten behoeve van de opdracht gevende overheden (16 gemeenten en de provincie Noord-Brabant) alternatief werk uit te voeren en daarmee een tegenprestatie te leveren, waarvoor dan

alleen variabele kosten in rekening gebracht kunnen worden voor zover deze niet afgedekt kunnen worden uit andere steunregelingen.

Het verschil tussen de werkelijk gerealiseerde vervoersprestatie en de feitelijke betaling van 80% is een “definitieve tegemoetkoming” en hoeft niet te worden terugbetaald. Verwacht wordt dat in de maanden maart t/m mei in totaal een vervoersrealisatie van 25 tot 30% wordt gerealiseerd. Bij deze vervoersrealisatie wordt de tegemoetkoming ten laste van Altena begroot op € 103.000. Het besluit heeft alleen betrekking op de maanden maart t/m mei.

Eigen bijdragen

De cliënten betalen achteraf de eigen bijdragen. Dus de rekening die in deze weken wordt ontvangen, voor een periode dat zij wel Begeleiding en/of hulp bij huishouden en/of andere vormen van WMO hebben gehad. Door problemen bij het CAK is landelijk het abonnementstarief nog niet geïnd door het CAK. Een belangrijk kenmerk van het abonnement(-starief) is helaas dat het pas vervalt op het moment dat het geheel wordt opgezegd. Een tijdelijke of gedeeltelijke stopzetting is niet mogelijk.

Jeugd

Voor kinderen en jongeren is er ook opeens veel veranderd vanwege het coronavirus. De gevolgen die zij ondervinden variëren van gemis aan structuur, gevoel van eenzaamheid, verveling of neerslachtigheid door gebrek aan (toekomst)perspectief, tot soms (meer) middelengebruik bij gebrek aan controle. Daarentegen zien we ook positieve ontwikkelingen, zoals meer motivatie om te sparen, een opleiding te volgen en om zich actiever in te willen zetten voor anderen.

De doelgroep van 16 tot 21 jaar lijkt de grootste blijvende gevolgen van deze crisis te (kunnen) ondervinden, door het missen van een aantal belangrijke lifestyle events zoals eindejaarsfeestjes, diploma-uitreikingen, en de "nabijheid" van vrienden en vriendinnen in de anderhalve meters-samenleving. In dit plan gaan we hier nu niet specifiek op in, maar deze ontwikkelingen hebben zeker onze aandacht.

Jeugdhulp

De jeugdhulp in Altena wordt in regionaal verband ingekocht door jeugdhulpregio WBO.

De jeugdhulp is zo veel als mogelijk doorgegaan tijdens de lockdown. Gesprekken op locatie zijn – waar mogelijk - vervangen door gesprekken per telefoon of via beeldbellen. Voor kinderen die verblijven in een pleeggezin, gezinshuis of instelling geldt dat contact met of bezoek aan huis niet kon plaatsvinden. Dagopvang, begeleiding en dagbehandeling in groepsverband hebben geen doorgang kunnen vinden. Er is een beroep gedaan op de zorgaanbieders om wel zo veel mogelijk contact met cliënten te houden via telefoon of beeldbellen.

Om op tijd in te grijpen in gezinnen waar de situatie of problematiek dreigde te escaleren, is gezocht naar creatieve oplossingen. Zo hebben buurtsportcoaches sportieve activiteiten gedaan op individueel niveau met kinderen uit gezinnen waar de spanningen zorgelijk waren. Voor kinderen uit gezinnen waar de thuissituatie dreigde te escaleren, en waarvan de ouders geen cruciaal beroep hadden, is noodopvang op school of kinderopvang geregeld. Hierin is intensief samengewerkt met scholen, jeugdbescherming, zorgprofessionals en de jeugdconsulenten van OnS Altena.

Nieuwe aanvragen voor de inzet van jeugdhulp via OnS Altena zijn tijdens de coronacrisis wat afgenomen. Wel zijn er meer vragen geweest vanuit de lopende gevallen, waar al een jeugdbeschermer of jeugdconsulent betrokken was. Door het verplicht thuis zijn, zijn er door jeugdbeschermers, zorgprofessionals, scholen, politie, leerplicht en Veilig thuis meer gevallen gemeld van dreigende escalatie, onveiligheid, problemen met leerplicht, et cetera.

Het lijkt erop dat in de coronatijd in meer gevallen sprake is geweest van escalatie in de thuissituatie (huiselijk geweld, mishandeling, et cetera) dan normaal. Ook zullen er vanwege de sociale isolatie meer gevallen verborgen zijn gebleven, en pas in een later stadium aan het licht komen. Dit leidt tot direct meer inzet van zwaardere zorgtrajecten dan normaal. Dit zal ook hogere kosten met zich meebrengen.

Zorg die geen doorgang heeft kunnen vinden, zal in een later stadium hervat moeten worden. Zorg die kan plaatsvinden in kleine groepen met inachtneming van de richtlijnen, wordt alweer mondjesmaat opgestart. Voor een deel van de doelgroep en zorgvormen geldt dat het hanteren van de anderhalve-meter-regel niet mogelijk is. Deze cliënten zitten op dit moment nog thuis. De periode waarin geen zorg geleverd kon worden, zal worden ingehaald. We verwachten daarom na de coronacrisis een 'boeggolf' te zien in het zorgverbruik. Het is mogelijk dat problematiek in de tussentijd ernstiger geworden is, waardoor inzet van zwaardere zorg nodig zal zijn.

Landelijke maatregelen

Het rijk zal de lagere overheden compenseren voor de extra kosten die zij heeft gemaakt voor jeugdhulp. Het bedrag hiervoor is nog niet bekend gemaakt. Inmiddels is bekend dat het rijk geen declaratie- of aanvraagregeling zal hanteren, maar gemeenten een vast bedrag ter compensatie zal aanbieden.

Uitgangspunten

Regio WBO volgt de bestuurlijke afspraken die gemaakt zijn door het ministerie van VWS en de VNG. Deze afspraken bevatten nog elementen die nader uitgewerkt dienen te worden. De contractmanagers van regio WBO zijn hiervoor aangesloten bij een werkgroep binnen de VNG. De bestuurders van de regio WBO hebben de volgende werkwijze afgesproken:

- Zorgaanbieders worden betaald voor de zorg die beschikt is, en die zij declareren. Ze declareren alleen zorg die ook daadwerkelijk geleverd is, volgens de reguliere contractuele afspraken. Ook worden er volgens de normale werkwijze voorschotten betaald.
- Aanbieders wordt gevraagd om heel goed bij te houden welke zorg wel en niet geleverd is, als gevolg van de coronamaatregelen, en welke kosten hiermee gemoeid zijn;
- Als aanvulling daarop, kunnen de aanbieders een *continuïteitsregeling* aanvragen bij de regio. Deze regeling is gebaseerd op de continuïteitsregeling van zorgverzekeraars. Bij meer dan 20% omzetsderving kunnen zij hier een beroep op doen. Die regeling houdt in dat zij 80% van de omzet van dezelfde maand in het voorgaande jaar (bijv. april 2019) betaald krijgen, minus de betaling die ze al ontvangen hebben (voorschotten en uitbetaling van declaraties). Zo komen ze per saldo dus bijna aan dezelfde omzet als vorig jaar. (Had de aanbieder in 2019 in die maand geen omzet van WBO, dan worden er andere afspraken gemaakt). Als voorwaarde geldt dat de aanbieder niet of niet meer in aanmerking komt voor rijksregelingen, en zich inspant om zorg in aangepaste vorm te leveren.
- Daarnaast is er ook nog aandacht voor extra meerkosten door corona. In juli 2020 gaat team WBO alle aanbieders vragen om inzicht te geven in extra noodzakelijke kosten die gemaakt zijn, die niet

worden gedekt door landelijke regelingen. Op een later moment wordt daarover een besluit aan de WBO-bestuurders gevraagd;

- Aanbieders van cruciale jeugdzorg die in liquiditeitsproblemen komen, kunnen ook gebruik maken van de subsidieregeling 'continuïteit cruciale jeugdzorg' en zich melden bij de Jeugdautoriteit. Dit geldt voor crisiszorg, jeugdbescherming/jeugdreclassering, verblijfszorg en zeer specialistische vormen van ambulante behandeling. Zoals we hebben gezien in de casus Just, zijn de subsidieregelingen echter beperkt.

Financiële consequenties

- De precieze financiële consequenties zijn nog niet in beeld. Maar het Rijk heeft compensatie in het vooruitzicht gesteld voor de extra inzet die is gepleegd tijdens de crisis.
- Mogelijk zal er voor de middellange termijn ook meer zware jeugdhulp ingezet moeten worden in verband met problemen die ontstaan zijn tijdens de lockdown periode;
- In zijn algemeenheid is de verwachting voor de middellange termijn dat de zorgvraag groter en zwaarder zal worden, omdat in sommige gevallen bij de bestaande cliënten de situatie is verslechterd en er tegelijkertijd een nieuwe kwetsbare groep personen en huishoudens bijkomt.

6.3 Dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties

De dorpshuizen in Altena spelen vaak een belangrijke rol als centraal ontmoetingscentrum in de dorpen. Veel culturele- en gezelligheidsverenigingen concentreren daar hun activiteiten. In totaal zijn er zestien dorpshuizen of soortgelijke sociaal-culturele accommodaties in Altena. Hiervan zijn er negen in eigendom van de gemeente en zeven in handen van een particulier initiatief (stichting of vereniging).

Verder zijn er verschillende beheerconstructies. In vijf gevallen verhuren wij als gemeente het gebouw aan een stichting of exploitant en zorgen die vervolgens voor beheer en exploitatie van de accommodatie. In vier gevallen wordt er door de gemeente geen huur in rekening gebracht, maar is het gebouw in bruikleen gegeven aan een stichting die voor beheer en exploitatie zorgt. Soms zit daar een gemeentelijke exploitatiebijdrage aan vast, zoals bij de Multifunctionele accommodaties (MFA's) Werkendam en Dussen.

De gemeente hecht veel waarde aan de dorpshuizen en andere sociaal culturele accommodaties en de belangrijke functie die zij in de dorpen vervullen.

De dorpshuizen hebben vanwege de lockdown hun deuren moeten sluiten. Vanaf 1 juni zijn de dorpshuizen en andere sociaal culturele centra weer op beperkte schaal en onder strikte voorwaarden weer geopend. De verschillende accommodaties zijn sindsdien weer langzaam aan het opstarten.

Hiermee zijn extra inkomstenbronnen uit zalenverhuur en ondersteunende horeca ook helemaal weggevallen. Hierdoor ontstaan er mogelijk tekorten op de exploitatie.

Verenigingen en stichtingen die een dorpshuis of culturele accommodatie exploiteren en personeel in dienst hebben, kunnen overigens gebruik maken van de landelijke regelingen: NOW, TOGS, TOZO en Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB.

De P10 gemeenten, waarbij Altena is aangesloten, hebben het Rijk inmiddels gevraagd extra middelen beschikbaar te stellen voor de dorpshuizen.

Uitgangspunten dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties

- Besturen of exploitanten van dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties die hun accommodatie huren van de gemeente worden gecompenseerd voor de huur die zij in de periode van de sluiting van de accommodatie aan de gemeente verschuldigd zijn.
- Waar het voortbestaan van dorpshuizen of sociaal culturele accommodaties aantoonbaar in gevaar komt door de coronamaatregelen leveren we in overleg maatwerk dat gericht is op het creëren van minimale randvoorwaarden van bestaansrecht. We compenseren niet voor de gederfde inkomsten.

Maatregelen Altena

- Samen met de besturen en exploitanten van dorpshuizen en culturele voorzieningen wordt de gevolgen van de coronacrisis gevolgd en wordt proactief meegedacht en overlegd over oplossingen;
- Niet innen of terugstorten van huur voor gemeentelijke accommodaties daar waar er vanwege de lockdown geen gebruik van gemaakt kon worden.
- De accommodaties waar de gemeente eigenaar/verhuurder is, krijgen kwijtschelding van de huur over de periode maart t/m mei;
- In samenwerking met de Plattelandsgemeenten (P10 gemeenten) heeft Altena een beroep gedaan op het Rijk voor een tegemoetkoming voor de dorpshuizen.

Financiën

- Vijf accommodaties waarvan de gemeente eigenaar/verhuurder is: Uivernest, Rondeel, Verlaat, Buitenhoff, Tavenu wordt kwijtschelding verleend van de huur voor de periode waarin de accommodaties gesloten zijn geweest. Het gaat daarbij om een periode van 3 maanden (maart t/m mei). Het totale bedrag aan misgelopen huurinkomsten bedraagt € 24.000.

6.4 Cultuur

De cultuursector is een van de sectoren die het hardst getroffen is door de coronacrisis. Langzaam komt een deel van de culturele sector weer uit de lockdown. De bibliotheken zijn vanaf 18 mei weer open en de musea zijn per 1 juni weer open met de nodige aanpassingen. Voor de podiumkunsten duurt de crisis echter nog wat langer en is het nog onduidelijk wanneer grotere optredens weer mogelijk zijn. Ook is het vormgeven de anderhalvemetermaatschappij in die sector een lastige uitdaging.

Maatregelen van het Rijk en de provincie

Het Rijk heeft op 28 mei 2020 besloten € 60 miljoen beschikbaar te stellen voor de lokale culturele voorzieningen: o.a. bibliotheken, muziekscholen, musea, stadsschouwburgen en filmhuizen.

Ook de provincie komt met extra ondersteuning voor de culturele sector. Samen met de B5-steden ontwikkelt de provincie een steunpakket voor de regionale culturele infrastructuur in Brabant. Er wordt een plan gemaakt van ongeveer € 8 miljoen, waar de provincie € 2 miljoen aan bijdraagt.

Op dit moment is het nog volstrekt onduidelijk hoe deze regelingen eruit komen te zien of worden uitgewerkt. Tot die tijd blijft de gemeente Altena met haar cultuursector in gesprek en wordt maatwerk geleverd. De behoeften van de instellingen worden in beeld gebracht. De gemeente heeft hiertoe in de voorbije weken wekelijks contact gehad met de grote stakeholders zoals Bibliotheek Cultuurpunt Altena, het Biesbosch Museum eiland en de Xinix.

Het Biesboschmuseum verwacht een tekort van € 200.000 – 300.000. Zij hoopt in aanmerking te kunnen komen voor subsidie van het Rijk en de provincie. De Xinix is nog gesloten, maar verwacht in september weer met de nodige aanpassingen en in minimale vorm te kunnen gaan draaien.

Uitgangspunten

- De gemeente heeft begrip voor de huidige situatie en houdt bij de beoordeling van haar bijdrage rekening met eventuele lagere prestaties als het gaat om aantallen bezoekers, activiteiten en bijeenkomsten;
- Cultuurinstellingen zoeken naar mogelijkheden om met aanpassingen weer open te kunnen of een alternatief programma aan te bieden;
- De gemeente levert maatwerk als het gaat om haar cultuurinstellingen. Mogelijke tegemoetkomingen zijn uitstel van betaling en indien van toepassing korting op de huur of vrijstelling van huur.

Maatregelen Altena

- Met alle culturele instellingen is intensief overlegd over de gevolgen van de coronacrisis en gezocht naar mogelijkheden en oplossingen binnen de regelgeving;
- Alle subsidies tot € 60.000 zijn uitbetaald. De partijen die subsidie ontvangen hebben, verwachten hiervoor hun reguliere prestatie te kunnen leveren;
- Het aanbod van de cultuureducatie is online aangeboden;
- De grote instellingen hebben gebruik gemaakt van de diverse regelingen van het Rijk;
- Het Biesbosch Museum heeft met ondersteuning van de gemeente een aanvraag gedaan bij de provincie Noord-Brabant voor extra steun. Mogelijk wordt hier co-financiering verlangd;
- Jongerencentrum Xinix wordt (tot nader order) uitstel van betaling verleend op de lening van €40.000 die zij bij de gemeente heeft.

Financiën

- De subsidies zijn regulier en staan in de begroting;
- De bibliotheek en de culturele verenigingen geven aan dat zij tot nu toe uit de voeten kunnen met de bestaande financiële ruimte;
- Een beperkt aantal culturele voorzieningen komt mogelijk toch blijvend in de problemen. Het is goed om middelen te reserveren om de eventuele nood te ledigen. We reserveren hiervoor €100.000.

6.5 Bedrijven

Het bedrijfsleven in Altena heeft grote effecten gezien van de lockdown als gevolg van de coronacrisis. Deze effecten verschillen sterk per sector. Een aantal sectoren heeft direct de effecten gevoeld omdat hun bedrijf moest sluiten. Denk aan de horeca, persoonlijke diensten, sportscholen, et cetera, of omdat ze hun oogst niet meer kwijt konden op de veiling of op de exportmarkt (aardappelen/siereteelt). Andere sectoren,

zoals de industrie, hadden juist problemen met toeleveranciers waardoor de productie haperde. Maar er waren ook sectoren die op de korte termijn weinig last hebben gehad van de crisis en waar het werk door kon gaan. Er waren zelfs bedrijven, zoals leveranciers van plexiglas en supermarkten, die juist beter hebben gedraaid door de coronacrisis.

Inmiddels gaat de economie weer langzaam uit de lockdown. De contactberoepen hebben half mei de deuren weer mogen openen en de horeca, bioscopen, musea en theaters zijn vanaf 1 juni weer geopend. Daarbij moet worden aangetekend dat dit wel met inachtneming van de anderhalvemeter afstand tussen personen is. Voor een aantal branches betekent dat hiermee niet de reguliere omzet gehaald kan worden en dat in sommige gevallen opengaan niet rendabel is.

Overigens reageert een aantal sectoren met vertraging op deze economische crisis en zal men pas later de effecten merken. Dit geldt bijvoorbeeld voor bepaald industrietakken, zoals de maritieme industrie en de bouw.

Per saldo zullen de economie en de werkgelegenheid in Altena echter flinke schade oplopen door de coronacrisis. De lokale economie krimpt met zo'n 7,5 procent en de werkgelegenheid daalt (met wat vertraging) naar verwachting met 1 procent in het gunstigste scenario tot wel 10 procent in het meest ongunstige scenario. De werkloosheid neemt daarmee ook toe, waarbij de scenario's variëren van een toename van het aantal werklozen met 250 (meest positief) tot 1.400 personen (meest negatief). Het werkloosheidspercentage, dat over het algemeen laag is in Altena, neemt dan toe van 2,4% tot misschien wel 6,8% in 2021.

Het Rijk heeft de afgelopen maanden tal van (nood)maatregelen genomen om zo veel mogelijk bedrijven het hoofd boven water te laten houden en zoveel mogelijk mensen aan het werk te houden. Toch zullen er ook in Altena bedrijven failliet gaan of stoppen als gevolg van deze crisis. Het is voor de overheden onmogelijk om alle bedrijven te redden. Wel proberen we daar waar enigszins mogelijk bedrijven door deze crisis te loodsen.

Landelijke maatregelen

Er is een breed pakket aan maatregelen op economisch gebied. Grof samengevat bestaan deze regelingen uit (zie ook pagina's 6, 7 en 11):

- Een tegemoetkoming inkomsten, vaste lasten en salarissen (regelingen NOW, TOGS, TOZO);
- Op verzoek uitstel van betaling van lokale belastingen;
- Versoepeling van kredieten (B-MKB regeling, overbruggingsleningen etc.)

Uitgangspunten

- We gaan er vanuit dat ondernemingen primair gebruik maken van de beschikbare Rijksregelingen;
- Behoud van zoveel mogelijk werkgelegenheid gedurende de periode dat maatregelen gelden;
- We gaan er vanuit dat ondernemingen in eerste instantie de noodzakelijke extra financiële ruimte regelen via hun reguliere kredietverstrekker;
- We constateren dat er partijen zijn die initiatieven ontplooiën op het gebied van online leren, matching van arbeidsmarktvraagstukken, lokale bestel- en bezorgplatforms e.d.. Hier staan we positief tegenover;

- We hebben er veel belang bij dat bovenstaande mogelijkheden zoveel mogelijk en snel worden benut. We zien voor onszelf een actieve rol om initiatiefnemers in Altena hierbij zoveel mogelijk te stimuleren en faciliteren;
- We gaan er vanuit dat het beperken van de schade van deze crisis in een ieders belang is. Dit betekent dat we er naar streven dat meerdere partijen in gezamenlijkheid hun verantwoordelijkheid nemen om continuïteit te waarborgen;
- De contouren van de nieuwe economische werkelijkheid worden steeds duidelijker. De eerste plannen rondom herstel krijgen vorm. De 1e herstelfase voor de economie gaat gekenmerkt worden door de anderhalvemetersamenleving. Dit vraagt inventiviteit en flexibiliteit. Wij denken daarin graag met de ondernemers mee en proberen we procedures te versnellen.

Maatregelen Altena

- Er is een communicatiestrategie ontwikkeld om bedrijven actief te informeren over alle overheidsregelingen die zij kunnen aanspreken, zowel landelijk als regionaal. We communiceren dit op de gemeentelijke website, een digitale nieuwsbrief en via social media;
- Onze medewerkers, waaronder de accountmanagers bedrijven hebben tal van telefonische en digitale vragen beantwoord en ondernemers doorverwezen naar de juiste informatie;
- Intensief overleg met georganiseerd bedrijfsleven over impact en maatregelen en het stroomlijnen van informatie over corona.
- In samenwerking met Koninklijke Horeca is een protocol ontwikkeld om de horeca zo goed (en snel) mogelijk te faciliteren met de opstart/heropening vanaf 1 juni.
- We onderhouden contact met het WerkgeversServicepunt West-Brabant dat een loket heeft geopend voor ondernemers die met personeelsvraagstukken zitten als gevolg van de crisis;
- We leveren maatwerk op initiatieven die leiden tot versterking van het bedrijfsleven van Altena, zoals platforms voor lokale bestel- en bezorgplatforms, online leren en matching van vraag- en aanbod van arbeidsmarkt;
- We zoeken tijdelijk de grenzen van de regelgeving om tijdelijke verdienmogelijkheden mogelijk te maken (bijv. drive through verkoop);
- We leveren maatwerk om tijdelijke vrijstelling op regels te bieden in het kader van de anderhalve samenleving. Bijvoorbeeld toestaan grotere terrassen;
- We versnellen (ruimtelijke) procedures waar mogelijk;
- Marktgelden en gelden voor standplaatsen voor kooplui die niet mochten staan vanwege de lockdown worden niet geïnd of gerestitueerd;
- Bij aanbestedingen van gemeentelijk opdrachten bekijken we of deze naar voren gehaald kunnen worden en er ondernemers uit Altena kunnen meedingen naar de opdracht.

Financiën

- De maatregelen die worden voorgesteld zijn in de vorm van informeren, meedenken en het creëren van flexibiliteit voor de bedrijven. Er worden geen extra middelen begroot.
- Marktgelden en gelden standplaatsen: € 5.500

6.6 Onderwijs, kinderopvang en noodopvang

Vanaf 16 maart 2020 waren scholen en kinderopvang gesloten. In de eerste week van de sluiting volgde een aanwijzing van het ministerie waarbij kinderen van ouders met een cruciaal beroep toch opgevangen mochten worden zodat hun ouders aan het werk konden blijven. De toegang tot de noodopvang voor deze kinderen ligt bij scholen en kinderopvangorganisaties. Zij kijken samen met ouders of noodopvang noodzakelijk is en niet anders geregeld kan worden. Daarna kwam er een aanwijzing van het ministerie om ook noodopvang te bieden aan kinderen in een kwetsbare positie. De toegang tot de noodopvang voor deze kinderen ligt bij de gemeente. De jeugdconsulent beoordeelt de situatie en bepaalt of een kind naar de noodopvang mag.

De coördinatie van de noodopvang ligt bij de gemeente. De gemeente houdt de aantallen bij, stemt af met scholen en kinderopvang met betrekking tot clustering van de noodopvang en stelt richtlijnen op met betrekking tot bijvoorbeeld weekend- en nachtopvang, de opvang in de meivakantie enzovoorts. Daarnaast adviseert de gemeente de scholen en kinderopvang hoe om te gaan met de richtlijnen van het RIVM in relatie tot de op te vangen kinderen en de medewerkers van de noodopvang. De noodopvang loopt goed. Scholen, kinderopvang en gemeente werken goed met elkaar samen. Vanaf 8 juni is de noodopvang alleen nog beschikbaar in avond, nacht en weekenden voor kinderen van ouders die in de zorg werken. Hierbij geldt nog steeds 1 of 2 ouders die in de zorg werken. Hier gaat het om personeel van ziekenhuizen, verpleging, verzorging en thuiszorg en ambulancezorg en direct ondersteunende beroepen zoals schoonmaakpersoneel in zieken- en verpleeghuizen. Tevens geldt dit voor zorgpersoneel van defensie (militaire artsen en verpleegkundigen). Deze mogelijkheid blijft in ieder geval tot 1 juli beschikbaar.

Onderwijsachterstanden

De sluiting van de scholen de afgelopen periode heeft hoogstwaarschijnlijk tot meer onderwijsachterstanden geleid. De groep die al met een onderwijsachterstand te maken had, heeft hier waarschijnlijk het grootste risico op gelopen. Vaak omdat ouders, door eigen beperkingen in taal of anderszins, niet in staat waren hun kinderen de juiste begeleiding te bieden bij het afstandsonderwijs. De gemeente Altena ontvangt middelen van het Rijk voor onderwijsachterstanden. Wij houden rekening met een extra uitgave in 2020 en 2021 om initiatieven voor kinderen die een (grotere) onderwijsachterstand hebben opgelopen ten gevolge van de corona-maatregelen te ondersteunen. Te denken valt aan een zomerschool of het continueren van de kinderopvang voor kinderen met een VVE-indicatie gedurende de zomervakantie.

Schoonmaakkosten

Scholen maken extra kosten in het kader van hygiëne en de anderhalvemeterregel.

Uitgangspunten

- De vervoerders van leerlingen in het speciaal onderwijs zien het aantal ritten sterk dalen en daarmee de geraamde inkomsten. Uitgangspunt is om de continuïteit te garanderen;
- We kijken samen met het onderwijs naar mogelijkheden om eventueel opgelopen onderwijsachterstanden in te halen bijvoorbeeld via zomerschool of het continueren van kinderopvang voor kinderen met een VVE-indicatie;

- Extra schoonmaakkosten voor scholen in verband met de anderhalvemetersamenleving worden niet vergoed door de gemeente. Scholen worden verzocht dit neer te leggen bij het ministerie van OCenW.

Maatregelen Rijk

- Vergoeden van de eigen bijdrage van ouders die gebruik maken van de gemeentelijke regelingen: peuteraanbod, SMI en Voorschoolse educatie (omvang € 83 miljoen);
- Compensatie voor de noodopvang van kinderen van ouders met een cruciaal beroep over de periode maart tot 1 juli (omvang € 23 miljoen);

Maatregelen Altena

- Extra kinderopvangmogelijkheden zijn gecreëerd;
- De noodopvang voor kinderen van ouders met cruciale beroepen is gerealiseerd
- Er is een vergoeding voor de eigen bijdrage voor kinderopvang;
- Samen met het onderwijs kijken we hoe leerachterstanden bij kwetsbare kinderen als gevolg van thuisonderwijs kunnen worden voorkomen of ingehaald.

Financiën

Vergoeding eigen bijdrage ouders

Met het weer volledig opstarten van basisonderwijs, kinderopvang en buitenschoolse opvang per 8 juni kunnen vanaf dan alle kinderen weer op hun normale vertrouwde dagen op de BSO terecht. Daarmee stopt per die datum ook de regeling waarmee de overheid de eigen bijdrage voor de kinderopvang voor ouders vergoedt. Dat geldt zowel voor de eigen bijdrage op de kinderopvang als voor de eigen bijdrage voor de diverse gemeentelijke regelingen (SMI, VVE).

Gemeentelijke compensatie voor de vergoeding eigen bijdrage gemeentelijke doelgroepen

Gemeenten zullen middels een decentralisatie-uitkering door het Kabinet worden gecompenseerd voor de kosten die zij hiervoor hebben gemaakt. Hierover vindt momenteel overleg plaats tussen de VNG en het ministerie. Wij hebben nog niet alle kosten inzichtelijk die door de kinderopvang aan ons worden doorbelast in het kader van de eigen bijdrage, maar omdat er compensatie vanuit het Rijk tegenover staat zal dit niet drukken op onze begroting.

Extra kosten noodopvang

Het Kabinet heeft toegezegd gemeenten voor de kosten van noodopvang te compenseren, voor zover deze niet binnen de bestaande kaders van scholen of kinderopvanglocatie konden of kunnen worden uitgevoerd. Over de hoogte van die compensatie en de wijze waarop deze middelen beschikbaar worden gesteld vindt momenteel overleg plaats tussen VNG en het ministerie. Ook hier geldt dat deze kosten niet op onze begroting drukken door de compensatie van het Rijk.

Onderwijsachterstanden

We hebben dekking voor deze kosten in ons budget voor Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB).

6.7 Participatie en armoedebestrijding

Het participatiebeleid is gericht op het voorkomen dat mensen gebruik maken van steunmaatregelen en op het leiden van mensen uit een uitkeringssituatie naar een betaalde baan. Dit vanuit het oogpunt dat iedereen moet kunnen deelnemen op de arbeidsmarkt en naar vermogen moet kunnen voorzien in het eigen inkomen. Daarnaast is het voor de gemeentelijke begroting van belang dat zo min mogelijk mensen in de bijstand zitten. Overschrijding van het budget dat het Rijk beschikbaar heeft gesteld leidt immers tot een aanslag op de gemeentelijke begroting.

De economische crisis, als gevolg van de uitbraak van Covid-19 zal leiden tot meer werkloosheid en daarmee tot een hogere instroom in de verschillende vangnetregelingen.

De invoering van de TOZO heeft verder een flink beslag gelegd op de gemeentelijke organisatie dat deze regeling heeft moeten inregelen en uitvoeren. Dit heeft ertoe geleid dat op de reguliere participatietrajecten achterstanden zijn ontstaan.

Daarnaast is over de maand april 2020 het aantal aanvragen voor levensonderhoud sterk toegenomen in vergelijking tot dezelfde maand vorig jaar.

Landelijke maatregelen

Met het instellen van de TOZO, TOGS en de NOW regeling heeft het Rijk tot doel om zo veel mogelijk mensen hun bestaan als zelfstandige of hun baan te laten houden, met het idee dat na een korte lockdown iedereen weer volop aan de slag kan. Toch zal dit onvoldoende zijn om te voorkomen dat meer mensen instromen in een uitkering en dat meer mensen beroep zullen doen op schuldhulpverlening en armoederegelingen (inkomenstoeslag en tegemoetkoming bijzondere kosten).

De P-wet en wet op de schuldhulpverlening zijn wettelijk taken, waarbij de gemeente maar heeft leveren, ondanks dat budgetten niet toereikend blijken te zijn.

Uitgangspunten

- Intensieve inzet op het behoud van werkgelegenheid en banen;
- Daar waar mogelijk voorkomen dat mensen instromen in een uitkering waar dat niet nodig is.
- Vroege signalering zodat voorkomen wordt dat huishoudens te ver in de financiële problemen belanden en gebruik moeten maken van vangnetregelingen.

Maatregelen Altena

- We geven uitvoering aan de TOZO regeling en de verlengde TOZO regeling. Hiervoor hebben we onze organisatie en systemen ingericht;
- Door middel van informatie op onze website, berichten op sociale media en het beantwoorden van telefonische en digitale vragen hebben we onze ondernemers en inwoners voorzien van informatie over de TOZO en de andere beschikbare inkomensondersteunende maatregelen die in het kader van de coronacrisis zijn getroffen;
- De gemeente heeft met haar partners Vroeg Eropaf Altena ingericht. Dit project draait en is gericht op het vroegtijdig signaleren van schulden.
- Met behulp van de P-monitor houden we de instroom en bijstandsaanvragen in de gaten en kunnen we waar mogelijk anticiperen op de situatie.

Financiën

- Het inregelen en uitvoeren van de TOZO regeling heeft veel extra inzet gevergd van de afdeling P-wet. Het Rijk heeft aangekondigd de meerkosten hiervan te zullen compenseren.

7. Financiën

7.1 Kosten van de maatregelen

De effecten van de coronacrisis en de maatregelen zoals hier voorgesteld leiden tot lagere inkomsten en hogere kosten bij de gemeente Altena. Het gaat daarbij niet alleen om lagere inkomsten op belastingen en heffingen en compensatie van getroffen sectoren, bedrijven en instellingen, maar ook om veel extra uren die het ambtelijk apparaat heeft moeten maken. Het gaat daarbij om het inrichten van de TOZO, het inregelen van maatregelen voor de organisatie waarmee we samenwerken en overleggen met onze huurders, verenigingen en stichtingen.

Hoe hoog de rekening oploopt voor de gemeente hangt uiteraard ook af van de periode die de lockdown duurt en de mate waarin bedrijven, instellingen en inwoners uiteindelijk economisch worden geraakt door de crisis. Medio juni worden de maatregelen in een snel tempo versoepeld en lijkt het de goede kant op de te gaan; de economie begint weer op toeren te komen. Maar het virus kan weer snel de kop op steken en een nieuwe golf van besmettingen veroorzaken, waarmee een nieuwe lockdown nodig is.

We gaan er vanuit dat we de kosten, of in ieder geval een groot deel daarvan, vergoed krijgen uit de financiële compensatie voor medeoverheden die het Rijk eind mei 2020 in het vooruitzicht heeft gesteld.

Hieronder is een overzicht gegeven van de kosten voor zover die nu bekend zijn en er is aangegeven of het Rijk al compensatie in het vooruitzicht heeft gesteld.

Overzicht steunmaatregelen met inschatting financiële gevolgen middellange termijn tot 31 december 2020

Maatregel/Soort kosten	Financieel gevolg	Compensatie vanuit het Rijk
5.1 Uitstel van betaling en kwijtschelden lokale heffingen		
• Leges voor evenementen	Zie 6.1	
• Gelden markten en standplaatsen niet innen	Zie 6.5	
• Voorziening oninbare belastinginkomsten	€ 30.000	ja
5.2 Gemeente als subsidieverlener	budgetneutraal	
5.3. Gemeente als verhuurder		
• Sporthallen	Zie 6.1	
• Zwembaden	Zie 6.1	
• Dorpshuizen	Zie 6.3	
5.4 Gemeente als opdrachtgever	budgetneutraal	
5.5 Gemeente als leverancier	PM	
6.1 Sport en evenementen		
• Leges evenementen en bijbehorend	€ 7.000	ja
• Subsidies evenementen	budgetneutraal	
• Ondersteuning zwembaden	€ 150.000	ja
• Sporthallen/Binnensport	€ 89.500	ja
• Buitensport Werkendam	€ 18.000	ja

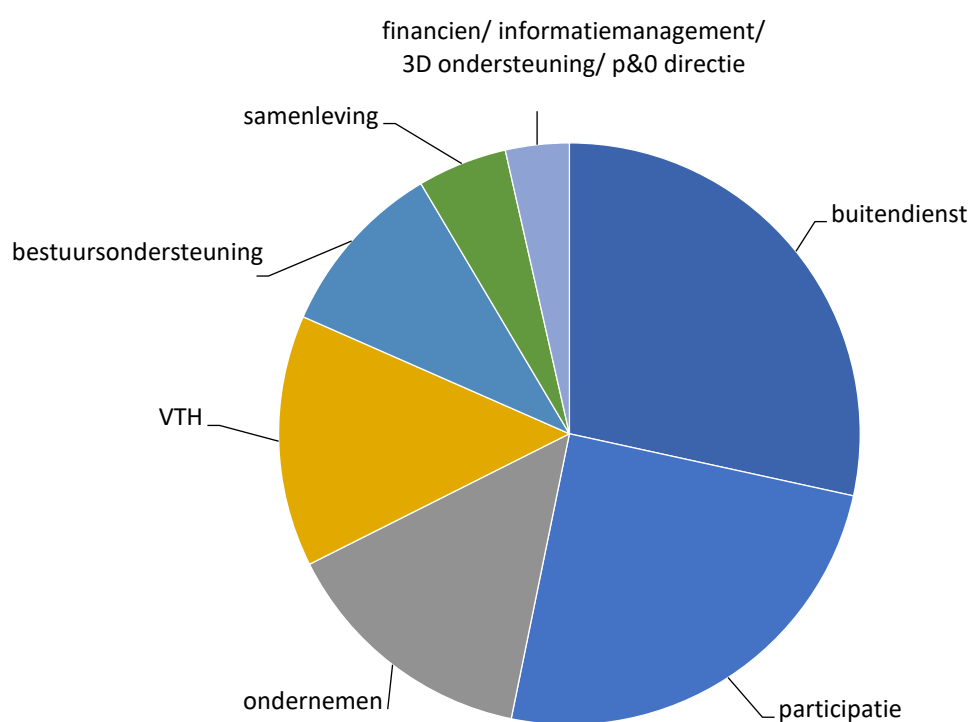
6.2 Sociaal Maatschappelijk en Zorg	PM	ja
6.3 Dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties	€ 24.000	Ja
6.4 Cultuur		
• Subsidies uitkeren	Budgetneutraal	
• Reservering cofinanciering steunmaatregelen	€ 100.000	Ja
6.5 Bedrijven		
• Ondersteunen, meedenken, versnellen procedures	Budgetneutraal	
• Gelden markten en standplaatsen niet innen	€ 5.500	
6.6 Onderwijs, kinderopvang en noodopvang	PM	Ja
6.7 P-wet en schuldhulpverlening		
• Kosten TOZO uitkering	PM	Ja
Totaal	€ 424.000	

7.2 Inzet en kosten ambtelijke organisatie

Er is een eerste inschatting gemaakt van de uren en kosten die in de ambtelijke organisatie zijn gemaakt als gevolg van de corona crisis vanaf het moment van de lockdown tot 1 juni. Verschillende teams hebben een flinke inspanning geleverd om de vragen en werkzaamheden als gevolg van corona op te pakken. Denk hierbij aan uitvoeren en controleren van bijvoorbeeld de noodverordening, het inregelen van de TOZO, het verstrekken van informatie via de diverse kanalen en het beantwoorden van de vele vragen van inwoners, ondernemers, instanties en verenigingen. Daarnaast is veel tijd en energie gestoken in proactieve communicatie en afstemming met onze relaties. Juist in deze tijden was het belangrijk om te horen hoe de crisis voor een ieder uitpakt, ontwikkelingen te delen en hulp te bieden, maar ook om te laten zien dat wij als overheid meeleven en oog hebben voor ieders specifieke verhaal.

In totaal zijn er in de periode van half maart tot 1 juni bijna 7.000 uren toe te rekenen aan corona gerelateerde werkzaamheden in de ambtelijke organisatie. In sommige gevallen kwam dit in plaats van regulier werk, maar in veel gevallen heeft regulier werk moeten wijken om vraagstukken en opgaven als gevolg van de coronacrisis op te pakken. Onderstaande figuur laat zien hoe de inspanningen zijn verdeeld over de verschillende teams.

Figuur 6 Ureninzet als gevolg van de coronacrisis naar team

Daarnaast zijn kosten gemaakt om onze dienstverlening te kunnen continueren. Denk hierbij aan het thuisbezorgen van reisdocumenten, betalingssysteem geschikt maken en inrichting van het KCC. Ook moet hierbij worden gedacht aan 'corona-proof' maken van werklocaties en het treffen van voorzieningen om de collega's of vanuit huis, of op werklocaties goed en veilig te kunnen laten werken. Een eerste raming van de extra kosten die gemaakt zijn vanaf de lockdown half maart tot 1 juni bedraagt ruim €185.000,-.